

«El catolicisme ha viscut a Catalunya com a monopoli»

Joan Estruch és el coordinador de l'únic llibre en què s'analitzen les religions minoritàries a Catalunya. El professor universitari aposta per la normalització del fet religiós.

S. PÉREZ / Barcelona

● Els catalans tenen cultura religiosa?

—«La cultura religiosa del nostre país és baixíssima. Pel que fa a les altres religions, no es coneixen, són ignorades. En part és conseqüència d'una llarga història en la qual d'església visible només n'hi hagut una. El catolicisme ha viscut a Catalunya en règim de monopoli. Avui, a més, la falta de cultura afecta fins i tot el coneixement que es té de l'antic monopoli.»

—Com s'explica que en una societat secularitzada emergeixin altres religions?

—«La societat s'està secularitzant. En una societat secular cap religió no juga un paper clau. Que la societat catalana és secular vol dir que es pot ser català sense pertànyer a cap religió. No és un ingredient indispensable. Déu no és una assignatura troncal, és una optativa. Això no és contradictori amb el fet que apareguin noves religions perquè cap es pot imposar per la força al conjunt de la població. Totes són tries possibles i cap és obligatòria.»

—El llibre inclou grups que han estat qualificats de sectes. Per què?

—«No volem fer servir el llenguatge de les sectes perquè actualment només es fa servir per desqualificar perquè només es diu que són dolentes. És veritat que en alguns grups ens situem a la frontera entre els religiosos i els grups en què la dimensió religiosa està barrejada, i això provoca que en ocasions hagin estat criticats. El nostre criteri és dir: si és un grup religiós, el posem. Indiquem, però, en el llibre, que han estat criticats i els demanem que s'expliquin.»

—I els testimonis cristians de Jehovà?

—«El cas és diferent. Han estat sistemàticament acusats i gairebé perseguits. Els testimonis tenen un tipus de creences que xoquen amb el que nor-

Joan Estruch, a Sant Cugat. / GABRIEL MASSANA

malment ens esperem però són una organització cristiana: cristians exòtics, però cristians. Algunes diferències fan que apareguin com a estranys. Ens hem trobat que aquelles persones que han sentit parlar dels testimonis però no en coneixen cap tendeixen a criticar-los. Hi ha grups que són tan ignorats, que ningú no en parla. Els testimonis són ignorats perquè no es coneixen però sí que se n'ha sentit parlar perquè gairebé tothom n'ha tingut un al replà de la porta intentant entrar a casa per donar propaganda.»

—Com creu que ha rebut l'Església el llibre?

—«Crec que no hi ha ningú que se n'alegri perquè la realitat està amagada, que era el que passava fins ara. En la mesura que accepten la pluralitat i la diversitat religiosa, aquest llibre l'únic que fa és mostrar la realitat. De vegades, reconec que utilitzo un llenguatge que vol

ser entenedor però que a alguns sectors no agrada. Demano disculpes.»

—Les altres religions és un llibre reivindicatiu?

—«Al darrere hi ha una clara voluntat de contribuir a normalitzar la situació religiosa de Catalunya. El fet que hi hagi grups ignorats, desconeguts i sobretot estigmatitzats, em sembla negatiu per a la normalitat. Potser sí que hi ha una reivindicació, que és que es pugui parlar de les religions amb tota normalitat.»

—Les confessions minoritàries, són accessibles?

—«D'accessibles ho són tots els grups. Ens hem trobat en raríssimes ocasions que ens hagin tancat la porta. Es poden comptar amb els dits d'una mà. N'hi ha que simplement ens han donat la informació i d'altres que van dialogar i fer correccions a l'informe. Tots són accessibles amb graus, alguns ho són tant que els trobes consultant la guia.»

—Amb quines sorpreses es van trobar?

—«El llibre trenca molts tòpics. Quan vam començar la feina es reunien totes les condicions perquè els musulmans es malguessin de nosaltres. Va coincidir amb l'11 de setembre a Nova York i vam pensar: 'La suarem perquè ens obrin les portes.' Cap problema, al revés, són d'una cordialitat exquisida. Una sorpresa relativa va ser comprovar que el pentecostelisme era el grup dominant dins dels protestants. A més, vam trobar esglésies liderades per pastors africans que fan els cultes en anglès i ashanti. També ens va sorprendre la riquesa i complexitat de les esglésies de Filadèlfia i el seu caràcter social. Hi ha una anècdota concreta. Un pastor ens va dir que la seva feina més important és anar cada matí a les vuit a les cases per comprovar que els nens estiguin vestits i vagin a l'escola.»

—El capítol de l'islam comença dient: «Camuflat enmig del llibre.» Volien que passés desapercebut?

—L'inici del capítol està escrit amb ironia. Com que és moda, és el capítol que la gent s'espera que estigui al principi però ve quan toca. A més, deixem clar que no parlarem del fonamentalisme islàmic i encara menys del terrorisme que pugui tenir alguna connexió amb el món musulmà. No volem donar més importància a uns que a altres. De fet, el capítol més llarg és el de l'hinduisme, tot i que n'hi ha més de protestants.»

—Quin paper juga la immigració en la religió?

—«Ha influït en tots els grups. És veritat que hi ha tres centres sufis que estan formats per conversos a l'islam, però si no fos per la immigració, la presència de musulmans seria peti-tíssima. Moltes de les esglésies pentecostals més noves s'expliquen amb els nousvinguts. El mapa dels ortodoxos es capgira amb l'arribada de gent d'Ucraïna, Búlgaria i Rússia.»